

Datum: 5 maart 2024

Onderwerp: Opvang Oekraïense ontheemden en asielzoekers

Ons kenmerk:

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen wij u informeren over de laatste beleidsontwikkelingen op het gebied van asiel en de opvang van Oekraïense ontheemden en wat dat gaat betekenen voor de provincie Drenthe en Hoogeveen.

### **Spreidingswet**

De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) is gepubliceerd in de Staatscourant. Hiermee is de wet per 1 februari 2024 van kracht. Doel van deze wet is om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten.

#### *Procedure*

Voor 1 februari 2024 is vastgesteld hoeveel opvangplekken nodig zijn voor asielzoekers voor de komende twee jaar. Deze opvangplekken worden (indicatief) verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opgave. Gemeenten bespreken aan de provinciale regietafels (PRT's) hoe zij gezamenlijk die opgave gaan invullen. Zij beslissen hier onderling welke gemeenten opvang gaan leveren en met hoeveel plekken. Reeds bestaande opvangplekken - of die binnen 12 maanden beschikbaar komen - van meer dan 100 plekken en langer dan 5 jaar tellen, als gemeenten dat willen, mee bij de invulling van de eigen provinciale opgave. De commissarissen van de Koning (CdK's), in hun rol als Rijksorgaan, coördineren deze gesprekken.

Voor 1 november 2024 levert de CdK een verslag op aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De bewindspersoon stelt uiteindelijk een verdeelbesluit vast. Alleen als het gemeenten niet lukt om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, dan kan de staatssecretaris zelf gemeenten aanwijzen, en daarmee verplichten, om asielzoekers op te gaan vangen. Na 2 jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken.

#### *Wat betekent dit voor de provincie Drenthe en Hoogeveen?*

Het aantal opvangplaatsen voor asielzoekers waaraan in de volgende twee jaren naar verwachting behoefte zal zijn, als bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, bedraagt in totaal 96.000 opvangplaatsen. De verdeling van de capaciteitsraming over de provincies ziet er als volgt uit.

<b>Provincie</b>	<b>Aantal opvangplaatsen</b>
Drenthe	2.691
Flevoland	2.441
Fryslân	3.391
Gelderland	11.704
Groningen	2.715
Limburg	5.662
Noord-Brabant	14.689
Noord-Holland	16.290
Overijssel	6.325
Utrecht	8.207
Zeeland	2.109
Zuid-Holland	19.776

De provincie Drenthe heeft een opgave om 2.691 opvangplaatsen te realiseren. Indicatief komt dat voor Hoogeveen neer op 280 opvangplaatsen, inclusief 24 opvangplekken voor alleenreizende minderjarige vreemdelingen (amv's). In Drenthe zijn in totaal ruim 4.700 opvangplaatsen gerealiseerd. Hiermee voldoet Drenthe ruimschoots aan de taakstelling. De opvangplaatsen zijn voornamelijk gerealiseerd door de grotere gemeenten. Hoogeveen levert met 940 opvangplaatsen een substantiële bijdrage aan de realisatie van de provinciale taakstelling. Met betrekking tot de realisatie van 24 opvangplekken voor amv's doen wij, gezien onze grote bijdrage aan asielopvang, een beroep op andere Drentse gemeenten.

#### *Financiële vergoeding*

Om gemeenten te stimuleren vrijwillig plekken aan te bieden zijn er verschillende uitkeringen. Deze uitkeringen zijn vrij te besteden, dus ook voor een ander doel dan de opvang van asielzoekers. De hoogte van de uitkering varieert en is afhankelijk van het soort plek dat wordt aangeboden en het aantal aangeboden plekken. De eenmalige uitkering is van toepassing op het aantal opvangplekken dat meer wordt aangeboden dan wat de gemeente zou moeten doen op basis van inwoneraantal en sociaaleconomische score (280 opvangplekken). Voor Hoogeveen betekent dit dat een uitkering kan worden aangevraagd voor 660 opvangplekken (940-280). Wanneer de gemeente Hoogeveen de komende vijf jaar het huidige aantal opvangplaatsen blijft bieden ontvangt de gemeente een eenmalige rijksvergoeding van € 1.320.000

#### **Asiel en werken**

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 29 november 2023 eerdere uitspraken van de rechtbank in Utrecht en Amsterdam bevestigd dat asielzoekers, waarvan de asielaanvraag langer dan 6 maanden in behandeling is, meer dan 24 weken per jaar mogen werken. Met deze uitspraak wordt recht gedaan aan de Opvangrichtlijn waarin staat dat asielzoekers recht hebben op een effectieve toegang tot de arbeidsmarkt. Meedoen aan de samenleving door te werken is van belang, niet alleen voor asielzoekers zelf, maar ook voor de Nederlandse samenleving. Het hebben van werk draagt onder andere bij aan een goede integratie.

Met betrekking tot de opvang van Oekraïense ontheemden zien we de volgende ontwikkelingen.

#### **Richtlijn Tijdelijke bescherming**

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) geeft vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland recht op opvang en medische zorg, maar ook op onderwijs voor minderjarige kinderen. De RTB geeft ook de mogelijkheid om te

werken. De Richtlijn is verlengd tot 4 maart 2025.

### **Derdelanders**

Op 17 januari 2024 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de tijdelijke bescherming van de derdelanders van rechtswege eindigt op 4 maart 2024. Indien de derdelanders niet op andere grond in Nederland mogen verblijven (bijvoorbeeld vanwege een asielaanvraag of reguliere verblijfsvergunning), zal door de IND vóór 4 maart 2024 een terugkeerbesluit worden genomen. Hierin staat vermeld dat na 4 maart 2024 er een vertrektermijn geldt van 28 dagen. Deze loopt van 5 maart 2024 tot en met 1 april 2024. Gedurende de vertrektermijn behouden derdelanders recht op opvang en voorzieningen. Uiterlijk 1 april 2024 dient een derdelander zonder verblijfsrecht Nederland te verlaten. Voor zover onze informatie reikt vangen wij twee derdelanders op in de gemeentelijke opvanglocatie. Met beide personen zijn wij in samenwerking met Vluchtelingenwerk in gesprek over de gevolgen van de uitspraak en de opties zij hebben.

### **Opgave**

De instroom van Oekraïense ontheemden neemt nog steeds licht toe. Landelijk zijn er ruim 90.000 opvangplekken gerealiseerd. Gezien de bezettingsgraad van 99,6% is de opgave uitgebreid met 7000 opvangplekken tot 97.000 per 1 februari 2024. Voor het realiseren van opvangplekken geldt, in tegenstelling tot asiel en statushouders, een inspanningsverplichting.

Drenthe heeft een indicatieve opgave van 4.500 opvangplekken waarvan er 4.100 zijn gerealiseerd. De verwachting is dat deze provinciale opgave in het eerste kwartaal van 2024 wordt gerealiseerd. Gemeente Hoogeveen heeft 490 opvangplekken gerealiseerd. Zou de verdeelsleutel worden toegepast op de opgave dan zou Hoogeveen 506 opvangplekken moeten realiseren. Afhankelijk van de gezinssamenstellingen wordt deze opgave nagenoeg gehaald.

### **Normvergoeding**

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden ontvangt de gemeente van het Rijk een normvergoeding per dag per bed. In de afgelopen twee jaar is de normvergoeding verlaagd van € 100 naar €83. Vanaf 1 januari 2024 bedraagt de normvergoeding € 61 per dag per bed. De rijksvergoeding dekt nog steeds de kosten die worden gemaakt voor de opvang van Oekraïense ontheemden.

### **Tot slot**

Gezien de huidige geopolitieke situatie ligt het in de lijn der verwachting dat opvang van vluchtelingen de komende jaren noodzakelijk blijft. Die verantwoordelijkheid voelen we en nemen we, in samenwerking met de andere Drentse gemeenten.

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,  
burgemeester en wethouders,

Jelmer Mulder  
Gemeentesecretaris

Karel Loohuis  
burgemeester